

Nr 133.

Ankom till riksdagens kansli den 15 maj 1917 kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående tillfällig löneförbättring åt lärarpersonalen vid privatläroverken jämte i ärendet väckta motioner.

(2:a avd.)

I den till riksdagen den 13 januari 1917 avlåtna statsverkspropositionen har Kungl. Maj:t under punkt 150 av åttonde huvudtiteln föreslagit riksdagen att, i avbidan på proposition angående anslag för beredande av tillfällig löneförbättring åt lärarpersonalen vid privatläroverken, beräkna för berörda ändamål på extra stat för år 1918 ett belopp av 310,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i en den 14 april 1917 till riksdagen avlåten, till statsutskottet för förberedande behandling överlämnad proposition (nr 215), under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 301,300 kronor såsom bidrag till beredande under år 1918 av tillfällig löneförbättring åt lärare och lärarinnor vid enskilda mellanskolor, högre flickskolor, högre goss- och samskolor samt enskilda lärarinneseminarier att utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

1) Delaktighet i den tillfälliga löneförbättringen tillkommer den, som under år 1918 eller någon del av nämnda år är anställd i egenskap av föreståndare, ämneslärare med full tjänstgöring, timlärare eller övningslärare vid sådan enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjuter understöd från det i riksstaten uppförda gemensamma reservationsanslaget till privatläroverk.

2) Den tillfälliga löneförbättringen utgår med följande belopp utöver föreskriven minimiavlöning eller, där föreskrift om minimiavlöning saknas, utöver den avlöning, som för motsvarande tjänstgöring i medeltal utgått under åren 1913—1915:

a) till föreståndare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 300 kronor för år;

b) till ämneslärare med full tjänstgöring, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 300 kronor för år;

c) till manlig timlärare vid enskild mellanskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 12 kronor för veckotimme, dock beträffande lärare vid högre goss- eller samskola endast för det antal veckotimmar, som för vederbörande läroanstalt tagits i beräkning vid bestämmande av det särskilda understödet för anlitande i större omfattning av manliga lärarkrafter;

d) till manlig timlärare vid högre flickskola med 10 kronor för veckotimme;

e) till kvinnlig timlärare vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 10 kronor för veckotimme;

f) till övningslärare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 10 kronor för veckotimme;

dock att för de under c)—f) omnämnda grupper av lärare den tillfälliga löneförbättringen i intet fall må överstiga 300 kronor för år.

3) Till ifrågakvarande tillfälliga löneförbättring bidrager staten med två tredjedelar av det för varje fall bestämda beloppet, under villkor att den återstående tredjedelen tillskjutes av kommun eller enskilda donatorer eller utgår av medel, som eljest stå till vederbörande läroanstalts förfogande.

Beträffande utredningen i ärendet får utskottet hänvisa till åberopade statsrådsprotokollet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två lika lydande motioner, väckta, den ena inom första kammaren av herr *N. Alexander* m. fl. (nr 136) och den andra inom andra kammaren av herr *O. Holmdahl* m. fl. (nr 425), däri hemställts, att riksdagen, utöver vad i kungl. proposition nr 215 äskas, måtte anvisa ett belopp av 301,300 kronor att under 1917 utgå till enahanda ändamål och efter enahanda grunder som det i den kungl. propositionen begärda,

eller, om denna hemställan icke vinner riksdagens bifall, att det i förenämnda proposition äskade anslag måtte förhöjas med en tredjedel eller till 451,950 kronor att utgå till de i propositionen angivna ändamål med i nyssnämnda proportion förhöjda belopp, men efter i övrigt oförändrade grunder.

Beträffande de skäl, motionärerna till stöd för dessa framställningar anfört, får utskottet hänvisa till motionerna.

Utskottet har ansett sig böra biträda Kungl. Maj:ts förevarande framställning om tillfällig löneförbättring för år 1918 och har intet att erinra mot de i sådant avseende föreslagna beloppen. Utskottet har likaledes funnit lämpligt, att två tredjedelar av dessa belopp tillskjutas av staten och att en tredjedel utgår av medel, som på annat sätt stå till läroanstaltens förfogande. Endast i ett avseende har utskottet ansett en kompletterande bestämmelse nödvändig. Kungl. Maj:t har föreslagit, att för de under c)—f) omförmälda grupperna av lärare den tillfälliga löneförbättringen i intet fall finge överstiga 300 kronor för år. Då emellertid genom en sålunda formulerad bestämmelse den möjligheten icke synes utesluten, att en lärare genom tjänstgöring i olika skolor skulle kunna uppbära löneförbättring från flera håll med sammanlagt belopp, som överstiger 300 kronor, något som icke lär böra förekomma, har utskottet ansett sig böra, till förhindrande härav, föreslå viss ändring i nämnda bestämmelse. Genom denna jämkning i villkoren torde en begränsning av anslagssumman kunna göras till 275,000 kronor.

Beträffande den i motionerna gjorda framställningen om tillfällig löneförbättring jämväl för innevarande år tillåter sig utskottet hänvisa till sitt yttrande i fråga om tillfällig löneförbättring till lärarpersonalen vid kommunala mellanskolor. På enahanda skäl, som där anförts, får utskottet föreslå, att krigstidshjälp för år 1917 måtte beviljas föreståndare och ämneslärare med full tjänstgöring vid ovanberörda skolor med ett belopp av 200 kronor. Kostnaden för denna krigstidshjälp, vilken torde böra bestriidas av staten ensam, har av utskottet beräknats till ett belopp av 220,000 kronor

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och ovanberörda motioner må

I) anvisa på extra stat för år 1918 ett förslagsanslag av 275,000 kronor såsom bidrag till beredande under år 1918 av tillfällig löneförbättring åt lärare och

Utskottets
yttrande.

lärarinnor vid enskilda mellanskolor, högre flickskolor, högre goss- och samskolor samt enskilda lärarinneseminarier att utgå enligt följande grunder, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter, som för tillämpning av dessa grunder må befinnas erforderliga:

1) Delaktighet i den tillfälliga löneförbättringen tillkommer den, som under år 1918 eller någon del av nämnda år är anställd i egenskap av föreståndare, ämneslärare med full tjänstgöring, timlärare eller övningslärare vid sådan enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjuter understöd från det i riksstaten uppförda gemensamma reservationsanslaget till privatläroverk.

2) Den tillfälliga löneförbättringen utgår med följande belopp utöver föreskriven minimiavlöning eller, där föreskrift om minimiavlöning saknas, utöver den avlöning, som för motsvarande tjänstgöring i medeltal utgått under åren 1913—1915:

a) till föreståndare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 300 kronor för år;

b) till ämneslärare med full tjänstgöring, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 300 kronor för år;

c) till manlig timlärare vid enskild mellanskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 12 kronor för veckotimme, dock beträffande lärare vid högre goss- eller samskola endast för det antal veckotimmar, som för vederbörande läroanstalt tagits i beräkning vid bestämmande av det särskilda understödet för anlitande i större omfattning av manliga lärarkrafter;

d) till manlig timlärare vid högre flickskola med 10 kronor för veckotimme;

e) till kvinnlig timlärare vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 10 kronor för veckotimme;

f) till övningslärare, manlig eller kvinnlig, vid enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola samt enskilt lärarinneseminarium med 10 kronor för veckotimme;

dock att för de under c)—f) omförmälda grupper av lärare tillfällig löneförbättring icke må utgå till den, som samtidigt från annan tjänst åtnjuter tillfällig löneförbättring av statsmedel, uppgående till minst 300 kronor, samt att den befattningshavare, som från annan tjänst erhåller sådan löneförbättring till lägre belopp än 300 kronor, må för tjänstgöring vid skola av här förevarande art uppbära tillfällig löneförbättring allenast till så stort belopp, att den sammanlagda löneförbättringen uppgår till högst 300 kronor för år.

3) Till ifrågavarande tillfälliga löneförbättring bidrager staten med två tredjedelar av det för varje fall bestämda beloppet, under villkor att den återstående tredjedelen tillskjutes av kommun eller enskilda donatorer eller utgår av medel, som eljest stå till vederbörande läroanstalts förfogande;

II) besluta att krigstidshjälp med 200 kronor skall tillkomma den, som under år 1917 är anställd i egenkap av föreståndare eller ämneslärare med full tjänstgöring vid sådan enskild mellanskola, högre flickskola, högre goss- eller samskola eller enskilt lärarinneseminarium, som åtnjuter understöd från det i riksstaten uppförda gemensamma reservationsanslaget till privatläroverk, med rätt för Kungl. Maj:t att utfärda de närmare föreskrifter för krigstidshjälpens åtnjutande, som må finnas erforderliga;

III) anvisa på extra stat för år 1918 till bestridande av kostnaderna för ifrågavarande krigstidshjälp ett förslagsanslag av 220,000 kronor, med rätt för Kungl. Maj:t att redan under innevarande år låta förskottsvis av tillgängliga medel utanordna beloppet.

Stockholm den 15 maj 1917.

På statsutskottets vägnar:

AXEL EKMAN.

Närvarande: se under utlåtandet nr 131.